

5. 2. 2022

Zaključek 5. Zimskega festivala *Closing of the 5th Winter Festival*

W. A. Mozart: REKVIEM REQUIEM

5. ZIMSKI FESTIVAL / 5TH WINTER FESTIVAL

Cankarjev dom, Slovenska filharmonija in Viteška dvorana, Križanke
Slovenian Philharmonic and Knights' Hall, Križanke

28. 1. – 5. 2. 2022

Program finančno omogoča / *The programme is supported by:*

Mestna občina
Ljubljana

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The Ljubljana Festival was founded by the City of Ljubljana.

I FEEL
SLOVENIA

Častni pokrovitelj Zimskega festivala 2022 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Janković.
The honorary patron of the Winter Festival 2022 is the Mayor of Ljubljana Zoran Janković.

Sobota, 5. februarja 2022 ob 19.30
Saturday, 5 February 2022 at 7.30 pm
Cankarjev dom, Ljubljana

Zaključek 5. Zimskega festivala *Closing of the 5th Winter Festival*

W. A. Mozart:

REKVIEM REQUIEM

Giulia Semenzato, sopran / *soprano*

Wiebke Lehmkuhl,
mezzosopran / *mezzo-soprano*

Xabier Anduaga, tenor

Paul Armin Edelmann,
basbariton / *bass-baritone*

**Zbor Slovenske filharmonije & Mešani
pevski zbor Glasbene matice Ljubljana
*Slovenian Philharmonic Choir & Mixed
Choir of Glasbena matica Ljubljana***

**Simfonični orkester RTV Slovenija
*RTV Slovenia Symphony Orchestra***

Benjamin Ziervogel
koncertni mojster / *concertmaster*

YAN PASCAL TORTELIER
dirigent / *conductor*

Na sporedu / Programme:

W. A. Mozart: *Rekviem v d-molu, K. 626*

Requiem in D minor, K. 626

Introitus: Requiem aeternam

Kyrie

Sequentia: Dies irae

Tuba mirum

Rex tremendae

Recordare

Confutatis

Lacrimosa

Offertorium: Domine Jesu Christe

Hostias

Sanctus

Benedictus

Agnus Dei

Communio: Lux aeterna

Cum sanctis tuis

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) se je s cerkveno glasbo ukvarjal vse od otroških let. Pisal jo je z velikim zanosom in resnostjo, z enako močjo, poglobljenostjo in navdihom, in nič manj samozavestno kot vsa svoja druga velika orkestra, vokalno-instrumentalna dela ali opere, sonate, kvartete ... Čeprav je bil Mozart prostozidar, je bil tesno povezan s cerkvijo; kot otrok je ob nedeljah skupaj z očetom skrbel za glasbo v stolnici v Salzburgu. »Mozartov glasbeni svet je eno: vsebinsko nedeljiva dediščina nepreseženega glasbenega duha. Vse izpod njegovega peresa je posebno duhovno dejanje, namembnost se razlikuje samo na videz,« je zapisal muzikolog Tomaž Faganel.

Rekviem v d-molu, K. 626, ki ga je pisal na smrtni postelji, je imel velik vpliv na 19. stoletje. V 20. stoletju sta njegov pomen in vloga še rasla, da je postal prava ikona. Avtorstvo te mojstrovine ostaja tudi v 21. stoletju še ne povsem pojasnjeno. Več mitov in zgodb je o tem, kako se je Mozart z zadnjimi življenjskimi napori krušil pod težo rokopisa, tudi zaradi filma *Amadeus* (1984). Nekaj ključnih zgodovinskih podatkov pa je jasnih. Februarja 1791 je umrla grofica Walsegg-Stuppach. Njen soprog, grof Walsegg-Stuppach, ki je bil tudi ljubiteljski glasbenik, je morda imel pripravljeno nakano, da bi avtorstvo dela pripisal sebi: prek kurirja je kot anonimnež pri Mozartu naročil mašo za umrle. Plačal mu je znaten predujem in Mozart je to z veseljem sprejel. Navodilo, ki ga je dobil, je bilo preprosto: ustvarite visoko obliko sakralne glasbe, tega pa se je Mozart rad držal. S pisanjem rekviema se je ukvarjal vso jesen do prvih dni decembra, ko ga je prehitela smrt in je delo pustil nedokončano. Takrat je njegova žena Konstanca prosila moževe prijatelje in učence, naj ga dokončajo, saj je krvavo potrebovala denar. Mozartu je uspelo dokončati prve tri stavke s podrobno izpisano sklepno kitico *Lacrimose*. Vsaj v osnovi je v celoti glasbeno zarisal parta soprana in basa, kar je bilo takrat dovolj za razumevanje zamisli in najpomembnejših obrisov

skladbe. Brez tega ne bi njegov učenec in kopist oper, Franz Xaver Süßmayr, zmožgal dopolniti in zaokrožiti preostanka *Rekviema* v glasbenem jeziku svojega genialnega učitelja.

Rekvjem v d-molu, K. 626, je razdeljen na osem mašnih delov: *Introit*, *Kyrie*, *Sekvenza*, *Ofertorij*, *Sanctus Benedictus*, *Agnus Dei in Communio*. Glasba je pretežno zborovsko oblikovana, celo solisti le poredko zapojejo sami. Orkestrski del je temačen s slikovitimi motivi. Vsak del je motivično poenoten, izbrani motivični sklopi se pojavljajo čez celoten *Rekvjem* in ga tako povezujejo v celoto. Prva basovska melodija v *Rekviemu aeternam* (v uvodnem stavku) se pojavi čisto v sklepu *Rekviema*, zvočne reminiscence nanjo pa se pojavljajo čez celotno partituro. Uvodna melodija pri *Dies irae* se nekoliko spremenjena oglasi v uvodu *Sanctusa*. Pri pisanju briljantnih fug se je zgledoval pri Bachu. V prvem stavku citira eno melodijo iz *Rekviema* Michaela Haydna, citira tudi nekaj iz Händlovega oratorija *Mesija* ter doda znan napev iz gregorijanskega koral.

V rokopisu na prvi strani partiture je s skladateljevo roko zapisana letnica 1792. Četrtega decembra 1791 so se ob Mozartovi postelji zbrali najbližji prijatelji, med katerimi je bil tudi Süßmayr. Skupaj so vadili odlomke nedokončanega *Rekviema*. Nekaj ur pozneje je Mozart umrl.

Italijanska sopranistka **Giulia Semenzato** je nase opozorila z zmagama na mednarodnem tekmovanju Toti dal Monte v Trevižu in Pevskem tekmovanju mesta Bologna (Farinellijeva nagrada). Študirala je na Glasbenem konservatoriju v Benetkah in se specializirala iz baročne glasbe na Schola Cantorum v Baslu. Nastopa v milanski Scali, Gledališču Elizejskih poljan v Parizu, Dunajski operi, Operni hiši v Zürichu, La Fenice v Benetkah, NCPA v Pekingu in na festivalih, kot sta Majski glasbeni festival v Firencah in Glyndebourne v Angliji. Sodelovala je z več svetovno znanimi dirigenti: Zubinom Mehto, Johnom Eliotom Gardinerjem, Danielom Hardingom, Paavom Järvijem ... V zadnjih dveh letih je debitirala na festivalu Aix-en-Provence in v Kraljevi operni hiši Covent Garden. Spomladi bo imela evropsko turnejo z baročnim orkestrom Freiburger in debitirala v Operi v Lyonu, v Kraljevem gledališču v Madridu ter Frankfurtski operi.

Nemška kontraaltistka **Wiebke Lehmkuhl** je petje študirala na Visoki šoli za glasbo in gledališče v Hamburgu. Je nekdanja članica opernega ansambla v Züriškem gledališču. Angažirana v Wagnerjevih operah je nastopila na Pomladnem festivalu v Tokiu, v Kraljevi operni hiši v Covent Gardnu, Pariški operi ter številnih vlogah in operah na festivalu v Bayreuthu. V Pariški operi je zapela tudi v *Čarobni piščali*, na Salzburškem festivalu v operi *Kavalir z rožo* (dirigent Nikolaus Harnoncourt) ter v Nizozemski državni operi v oratoriju *Jefte* (dirigent Ivor Bolton). Kot koncertna pevka se predstavlja z orkestri, kot so Berlinska filharmonija, Gewandhaus Leipzig, Tonhalle Zürich, Bamberški simfoniki, na uglednih prizoriščih (Elbphilharmonie v Hamburgu, Glasbeno združenje na Dunaju) ter osrednjih evropskih opernih festivalih, denimo v Luzernu, Schleswig-Holsteinu. Pela je pod taktirko Riccarda Chaillyja, Danieleja Gattija, Daniela Hardinga, Kenta Nagana.

Španski tenorist **Xabier Anduaga**, rojen v San Sebastianu leta 1995, je študij petja opravil na Visoki glasbeni šoli v San Sebastianu (Musikene). Leta 2016 je bil sprejet na Accademio Rossiniano pod vodstvom Alberta Zedde. Mednarodno javnost je opozoril nase z zmago na pevskem tekmovalju Francisco Vinás, kjer je osvojil pet nagrad. V sezoni 2016/17 je debitiral v Bilbauu in Gledališču Rossini v Pesaru. Sledile so operne vloge v Operi v Limogesu, Gledališču Verdi v Veroni in drugod. V preteklih sezonah se je z velikim uspehom predstavil v Gledališču Elizejskih poljan v Parizu, Gledališču v Sankt Peterburgu, Nacionalnem avditoriju v Madridu, Gledališču Colón v Buenos Airesu, Glasbenem združenju na Dunaju, na Donizettijevem opernem festivalu, v Državni operi v Parizu. Leta 2021 je med drugim nastopil v Državnem centru za uprizoritvene umetnosti v Pekingu, v Operi v Rouenu, Las Palmasu in Avditoriju v Rimu z Orkestrom Akademije svete Cecilije iz Rima pod taktirko Antonia Pappana.

Basbaritonist **Paul Armin Edelmann** je sin pokojnega avstrijskega opernega pevca Otta Edelmana. Že kot otrok je bil član in solist Zbora dunajskih dečkov. Študij petja je opravil na Univerzi za glasbo na Dunaju v očetovem razredu. Po študiju se je zaposlil v Opernem gledališču v Koblenzu in nastopil v več kot 30 vlogah. Leta 1998 se je odločil za samostojno umetniško pot in se preselil na Dunaj. Od takrat redno poje v najuglednejših opernih hišah [Dunajska državna opera, Kraljevo gledališče v Madridu, Opera v San Diegu, Novo državno gledališče v Tokiu, Lincoln center v New Yorku] ter drugod, od Irske do Izraela, Tel Aviva, Hongkonga, Pekinga, Mehike, Ria de Janeira. V zadnjih letih je bil angažiran v praški Državni operi, dvorani Wigmore v Londonu, v Las Palmasu, Kölnu. Kot koncertni pevec je nastopil v Koncertni hiši in Glasbenem združenju na Dunaju, Brucknerjevi hiši v Linzu, Berlinski in Varšavski filharmoniji, pod taktirko dirigentov, kot so Nikolaus Harnoncourt, Lorin Maazel, Ivor Bolton. V Vatikanu je na koncertih, posvečenih papežu, pel v letih 1998 in 2006.

Zgodovina **Zbora Slovenske filharmonije** je razgibana in sega na konec 18. stoletja. Zbor, kot ga danes poznamo, nepretrgano deluje od leta 1991, ko so kot društvo posebnega družbenega pomena na novo ustanovili sestav, edini poklicni v Sloveniji – Slovenski komorni zbor, ki od leta 1998 deluje v okviru Slovenske filharmonije. Dve desetletji ga je vodil Mirko Cuderman, od leta 2012 pa so se kot umetniški vodje zvrstili Martina Batič, Borut Smrekar in Gregor Klančič. Vodili so ga še številni ugledni mednarodni umetniki. Zbor na svojih abonmajskih ciklih pripravlja koncerte a cappella in vokalno-instrumentalne glasbe ter redno sodeluje pri izvedbi vokalno-instrumentalnih del z Orkestrom Slovenske filharmonije. Od leta 2016 je član Evropskega združenja profesionalnih pevskih zborov TENSÖ.

Mešani pevski zbor Glasbene matice Ljubljana sestavljajo pevci, ki jih druži ambicija po poglobljenem študiju, poustvarjanju na visoki umetniški ravni in sodelovanju z uveljavljenimi glasbeniki. Zbor je bil ustanovljen leta 1891, lani je praznoval 130-letnico neprekinjenega delovanja. Od leta 2017 je dirigent Sebastjan Vrhovnik in v tem času je zbor sodeloval pri treh koncertih Simfoničnega orkestra RTV Slovenija: *Rekvjem* [Mozart], *Antigona* [Svete], *Maša št. 5 v As-duru* [Schubert]. Koncert Viva Vivaldi je izvedel z Baročnim ansamblom Akademije za glasbo UL. Jubilej skladatelja G. Rossinija je zaznamoval s koncerti v Ljubljani, Novi Gorici in Celju. Leta 2020 je s Komornim godalnim orkestrom

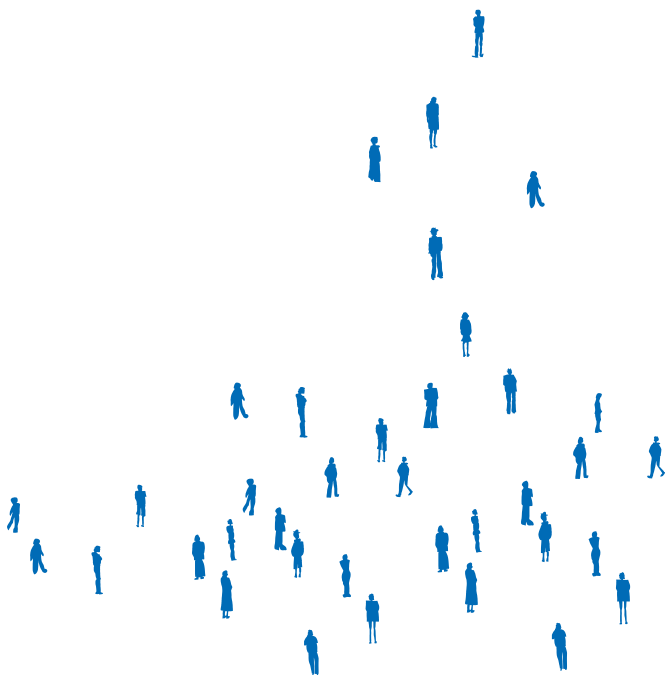
Akademije za glasbo UL in člani Baročnega ansambla Ljubljana pripravil baročni koncert. Zbor za današnji koncert sta pripravila Sebastjan Vrhovnik in Ana Erčulj.

Simfonični orkester RTV Slovenija deluje že sedem desetletij. Začetek je povezan z nastankom RTV Slovenija, saj je radio od ustanovitve leta 1928 zaposloval stalne zasedbe glasbenikov. Šefi dirigenti po letu 1955 so bili Uroš Prevorsek, Samo Hubad, Stanislav Macura, Anton Nanut, Lior Shambadal, David de Villiers in En Shao, s sezono 2019/20 je položaj prevzel bolgarsko-ameriški dirigent Rossen Milanov. Temeljna dejavnost orkestra so studijska in koncertna snemanja za nacionalni glasbeni arhiv, ki je na voljo radiu in televiziji. Svoj ugled je utrdil s koncerti z mednarodno uveljavljenimi tujimi in domačimi dirigenti ter solisti kot tudi z najopaznejšimi ustvarjalci domače zabavne glasbe. Posnel je skoraj celoten slovenski simfonični repertoar in za najboljše poustvaritve domačih skladb prejel številna priznanja. Diskografija orkestra obsega več kot 400 plošč.

Yan Pascal Tortelier je glasbeno kariero začel kot violinist in pri štirinajstih osvojil prvo nagrado na Pariškem konservatoriju. Nato je kot solist debitiral z Londonskim filharmoničnim orkestrom. Študiral je pod mentorstvom Nadie Boulanger, dirigiranje pa s Francom Ferraro na Akademiji Chigiana v Sieni. V tej sezoni je končal mandat kot šef dirigent Islandskega simfoničnega orkestra. V preteklosti je bil zaposlen kot glavni dirigent in umetniški vodja orkestra Ulster (1989–1992), glavni gostujoči dirigent Simfoničnega orkestra Pittsburgh (2005–2008), glavni dirigent Simfoničnega orkestra São Paulo (2009–2011). Med letoma 1992 in 2003 je deloval kot šef dirigent Filharmonije BBC, s katero je nanizal vrsto vrhunskih uspehov in bil imenovan za častnega dirigenta (Emeritus). Kot gostujoči dirigent je vodil veliko najimenitnejših simfoničnih orkestrrov po vsem svetu. V zadnjih sezonah je na turneji po Združenem kraljestvu dirigiral Islandskemu simfoničnemu orkestru ob praznovanju 70-letnice orkestra, pa tudi simfoničnim orkestrom iz Pittsburgha, Dallasa, Montreala, San Francisca, St. Louisa in Baltimora.

Metka Sulič

One of the most magnificent works in the treasury of classical music, the Requiem, is the last work of the great composer Wolfgang Amadeus Mozart. The composer wrote this most famous mass for the deceased for a mysterious client, Count Franz von Walsegg-Stupach, but died before completing it. In his setting of the mass for the deceased, Mozart stuck to the prescribed sacral style as developed by Bach, Händel and Italian Baroque masters, however, he combined old forms with the moving experience of approaching death. With its bold harmonies and instrumentation [the sombre, solemn colour produced by the basset horns, bassoons and timpani], it foretells the Romantic period more than any other musical work of the 18th century. Mozart's unfinished swan song will be performed by the **RTV Slovenia Symphony Orchestra**, the **Slovenian Philharmonic Choir**, the **Mixed Choir of Glasbena matica Ljubljana** and soprano **Giulia Semenzato**, mezzosoprano **Wiebke Lehmkuhl**, tenor **Xabier Anduaga** and bass-baritone **Paul Armin Edelmann**. The conductor will again be the distinguished **Yan Pascal Tortelier**, whom Her Majesty Queen Elizabeth II has made an Officer of the Most Excellent Order of the British Empire [OBE] in recognition of his services to music.

Glavni sponzor /
General sponsor:

Sponzorji / Sponsors:

Glavni medijski sponzor /
General media sponsor:

DELO

Medijska sponzorja / Media sponsors:

V sodelovanju z / In collaboration with:

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, februar / February 2022

Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja,

častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic

Director, Honorary member of the European Festivals Association

Besedila / Texts: **METKA SULIČ**

Glasbeni producent / Music producer: **ŽIGA STANIČ**

Tonski mojster / Sound design: **MIRAN KAZAFURA**

Asistent / Assistant: **JOŽE LAP & MATJAŽ ŠERCELJ**

Prevod / Translation: **AMIDAS, d.o.o.**

Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d.o.o.**

ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival

www.instagram.com/festival_ljubljana/

www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana